

Eitt sindur um veðurgransking!

Hvussu verður veðrið?

MILLUM EITT HÁTRÝST MEIRA ENN 1030 MB. YVIR TYSKLANDI OG SKANDINAVIU OG EITT LAGTRÝST UNDIR 980 MB. FRÁ HVARVINUM, REKUR LYGGJ LUFT OG VÆTA AV ÚTSYNNINGI YVIR FØROYAR VEÐURVÁNIRNAR FYRI FØROYAR: SUM FRÁLÍÐUR VEKSUR HANN VINDIN AV ÚTSYNNINGI LYTT OG VÁTILIGT VEÐUR .....

2 reitur um samdøgi verður sent upp frá Veðurstöðini í Havn.

VIÐ stórum áhuga sita vit og lurta eftir útvarpinum hvussu veðurvænirnar ljóða, uttan at gera okkum nakra hugsan um hvussu og hvaðani hesar koma.

Hetta vil to ikki siga, at menniskjan ikki hevur havt áhuga fyri veðrinum. Tvørturímóti hava megn gjøgnum mong ættarlið havt ástóran áhuga fyri væðni og hitanum í luftini, og spyrjandi gaa upp móti himli at meta um, hvussu veðrið fer at verða næstu tímarar.

Eisini tá ið menn fóru til út-róðrar, vóru bátsfórnarnar tíð-liga á fótum, nevnliga fyri at meta um hvussu dagurin mundi roynast.

Veðrið vil ikki laga seg eftir okkum. Tað hevur sínar fastu lógir og reglur at ganga eftir, og ikki ber til hjá okkum at broyta nakað í viðvikjandi. Ti mugu vit royna tað vit kunnu at laga okkum eftir ti, innli veðurgranskararnir kanska um nógvar ár, finna fram til okkum, sum kann broyta veðrið soleiðis sum vit sjálvi hava tað, og fyrsta treytin fyri hesum er at menn kenna hesar lógir og reglur.

Í FØROYUM sum flestu staðni hevur pátúgvinn havt sínar serku røtur. Tá ið teir gomlu mettu um hvussu veðrið fór at verða, høvdu teir ymiskt at meta seg eftir. Tað var sagt, at soleiðis sum veðrið var 9. mars, varð tað við at verða 40 dagar frameftir. Hesir dagar vóru kallaðir 40 riddarar.

Hetta hava menn sagt ívalyst av tí orsök, at veðrið er meira liggjandi hesa árstíðina. Men hetta gongur sjálfvort ikki altíð út. T. d. var hann í ár høgur nevnda dag, men annan dagin eftir brann hann á við landsynningi, og vardi hesin í umleið ein mánað.

Men tað eru eisini onnur eyðkenni ið eru meira trúlig, t. d. at tá ið seyðurin flytir niðan í hagan var sagt at gott veður var í vænti. Og hinvegin, tá ið seyurin flytir oman úr haganum var ringt veður væntandi.

Eisini verður sagt um seyðin, at

Wien 54,7 pst. Í Eysturriki hava eisini verið kommunuval men her var ikki stórvegis broyting í tí politisku støðuni.

Í Wien fingur teir konservativu 2 menn aftrat og atkvøðutalið vaks frá 32,2 % í 1959 til 33,8 %. Stórsti flokkurin í Eysturriki Javnaðarflokkurin hevði fram-gongd frá 54,4 % til 54,7 %.

Teir, sum taptu í Wien vóru teir høgirasinnaðu, mótsøðuflokk-urin í Eysturriki, Eysturriksku fræslislyntu og kommunistarnir, hesir flokkar mistu hvør sín mann.

USA, men ikki var hugsan um at gera nakrar veðurvánir.

Tá ið Krimbardagin herjaði, varð knappliga tørvur á veðurván-um. 4. nov. 1854, logdu bretar og fransar ráð saman at loypa á Sevastopol. Knappliga kom ein ódn sum søpaði øll skipini frá hørj-um øðrum, og noyddi álopsmenn-irnar at gevast við álopinum.

Franska stjórnmálari á, at van-lukkan var ikki hend, um møguligt hevði verið at sent út stormávaring.

Napoleon III keisari, bað ti kenda franska astronomin U. J. Leverrier gera tær neyðugu fyrir-veikningar til at stovna eina veðurstanu í Fraklandi, við ti endamáli at gera veðurvánir. Stutt aftaná fóru fleiri lond undir at senda út veðrúrt, sum gav eina mynd av hvussu veðrið fór at verða dagin eftir.

Tá ið tíðini, var ein breið gjógv millum ta praktisku meteorologjina sum bygd í veðurmátinum og ta teoretisku — visindarlaga, og tað var ikki fyrr enn i byrjanini av okkara öld, at brúgv varð lögð um gjónna.

Tann avgerðandi vendin kom tá ið norskir visindamenn við fyrja heimsbardagalok komu við ti teori-inum um Polarfrontin sum i dag er hollur stuðul í veðurgransk-ingini.

Meðan seinri verðalardagdin enn herjaði, vóru i túsundatali av veðurmátangarstöðum settar upp kring knottin og veðurvánirnar vóru tá nógvar meira álitandi enn fyrr. Við bløðrum vóru radio-sondir t.e. sjálvvrkandi mætilól sendar upp, og rúkkur tær stórar hæddir.

Tað er eyðsæð at flestu spurn-ingar viðvikjandi gransking av veðrið, verða einans loystar, so vit kunna vera nøgd við úrslitið, av alheimsamstarvi.

Ti fóru menn seint í 19. öld at kalla saman meteorologar til fund-ar í Leipzig, har ikki færri enn 52 luttøku og her kyknaði viljin til samstarv tá teir stovnaðu ta al-tjóðu meteorologisku tænaðuna. Her hevur hvørt land sínar skyldur t. d. hevur Danmark eina av sin-um stöðum í Føroyum. Í hesum sambandi kann verða nevnt at far-ið veðrið nu undir at byggja nýggja stöð í Havn. Henda skal verða uppi í Hoyðolund. Radari

veður eisini uppsettur, og er hetta fyri at kunna taka vindmátangar i hæddini, eisini tá tað er skýggja.

TAÐ eru ikki bert á landi at veður-mátangar verða tiknar. Fyri at kunna gera veðurvánirnar meira álitandi, eru veðurskip lögð á ymsum plássum, og skulu tey virka eins og vanligu veðurmátangarstöð-irnar uppi á landi.

Ein orsøkin til at veðurvánirnar fyri Føroyar, sum verða sagdar í útvarpinum, ikki altíð eru sam-svarandi veruleikanum, kemur fyri ein part av, at ov fá veðurskip liggja vestanfyrri Føroyar.

Langfaraskip i fastari rutu gera eisini veðurmátangar, men hesar eru ikki regluligar ella staðbundnar og ti ikki so væl eftirfarandi.

VEÐURFYLGISVEINARNIR skaptu nýggjan fát í veðurænast-uni, i apríl mánað 1960, ferðastí fyrsti veðurfylgisevinnur kring jorð-ina og sendi myndir aftur á jorð-ina. Myndir, sum visa skýlagið um jorðina har veðurmátangar ikki verða gjordar regluliga. Seinast í 1962 varð veðurfylgisevinnur Ti-ros V og VI sendir upp fyri at kunna teir stóru hvirluvindarnar, sum hvørt ár ferðast yvir Atlants-havið og gera stóran skaða har teir bera við land.

I og fyri seg, er strembanin eftir álitandi veðurvánum til einkis um ikki nógvar álitandi veðurmátangar eru til taks, men nógvar torførir er at náa næsta málið, at kunna stýra veðrinum sum vit sjálvi vilja.

SJÁLVT um úrslitini ofta hava verið heldur seltin, víði bert eitt lítið framstig verið til ómetligt gagn, við tað at menniskjuni eru troðkaði saman i minni enn ½ av jarðarinnar vídd, ti tað sum eftir er, er ov heitt, kalt, vát ella turt at búsetast á.

I sama mun sum fólkatálið i heimurinum veksur, verður eisini neyðugt at øll fáa góð og livilig kor. Hetta er orsøkin til vónina um at fáa broytt veðurlagið soleið-is, at meira landaoki skal vera so gott at fólk kunnu búsetast á og dyrkað.

I ROCKY MOUNTAINS fjell-urum i USA hava menn nú lagt eitt stórt øki av, sum bert skal nýt-ast til veðurgranskingararbeiði.

Roknað verður við, at i 1965 verða o. u. 400 fólk úr USA og øðrum londum at starvast har.

Hvør dagur sum fer hevur gjivið nýggj úrslit, men long er leiðin eftir til vunnid er á mál.

T. S.

Danbjerg skrivur

Trýr »Dagblaðið«, at pen-ingur veksur á trøðunum?

Eg skrivaði nokur orð í »Sosial-inum« um húsalansgrunnin. Tey orðini eru komin »Dagblaðnum« bæði væl og illa við. Væl eru tey komin, ti »vinure« min harra Knút Vang fekk høvi at mæla meg svart-an. Ni er nakað síðan seinast, so nú kom tað væl við, at eg, satt at siga, ikki mintist, at Hanus við Høgadalsá er formaður i stýrinum fyri húsalansgrunninum. Eg fór til Suðuroyar beint aftaná, at eg var suður, og eg havi ikki lógina her. Vit høvdu ein fund, satt at siga, men grundin til at eg mintist skeivt um formann, er tann, at harra Hei-ni á Trøðni ringdi meg upp og talaði um tað, at menn høvdu vent ser til hansara um at fáa lán, og hann víði fegin vita, hvussu eg sá uppá tilik viðurskifta. Slíki plagar vanligur nevndarlímur ikki at gera. Harfyri tók eg tað sum sjálfvlgju, at hann var formaður. Tað harmar meg, at noyðast at siga hetta, ti tað sær út, sum at Heini vil gera seg upp til formann. Nei, sakin er tann, at Hanus við Høgadalsá var tá uttanlands, og Heini er ein maður, sum vil gera nakað. Heini biðist umbera, at eg soleiðis dragi hann fram i blað-tjak. Men soleingi, sum harra Knút Vang situr sum tingmaður og blaðstjóri, kann mangt logi henda. So nokk um hasa síðuna av sakini. Vit koma so til tað næsta, sum Knútur tveitir út nevni-liga hesi orð hansara: »Tað stend-ur i lógini, at stovnsþeningurin skal verða minst 1 millón kr., so hann kann gott verða meira«. Eg havi einki orð sagt um, at lógin forðar at hava ella fáa fleiri milj. kr. i grunnin. Tað talaði vit ikki um, og tað skrivaði eg heldur ikki.

Nei, eg skrivaði, at vit talaðu um møguleikan fyri at fáa nakað meira av peningi i grunnin. Eg veit einki um, at peningur kann

verða plukkaður av trøðunum norðuri i Havn. Kanska kann harra K. Vang geva upplýsingar og vegleiðingar i so máta.

At eg fór i blaðini, sum hr. K. V. tekur til, kom av ti, at menn i Havn og aðrastaðni norðan skrivaði til mín og spurdu um lán-viðurskifti. Eg helt, at eg slapp lættast frá at svara, tá ið eg setti nakrar reglur i eitt blað. At eg setti hatta i »Sosialine«, kom av ti, at tað i brovnum til mín stóð orðið »partamaður«. Eg rokni se við, at viðkomandi lesur okkara flokksblað. Eg ætlaði, sum sagt, at sleppa lætt frá svarinum. Men eingin fær frið soleingi, sum harra K. Vang finnur okkurt at hongja seg í. Tað er lítið vænt-andi, at harra Knút Vang tagnar enn, men eg tími nokk ikki at svara honum meira.

J. H. Danbjerg.

Tjóðveldið — kommunisma — sosialisma —

i kommunistablaðnum føroyska i Danmark við Erlendur Patur-son ikki svara uppá spurningin um hann er »socialistur meðan William Heinesen sigur tað vera púra burturvíð, at hann ikki er kommunistur.

Meðan Erlendur Patursson her-fyri var farin burtur i onnur lond at halda fundir og fyrilestrar, m. a. i Noregi, har hann bjóðaði út Grønland til Norðmenn, var hann eisini i Danmark, har hann i sudentafelagnum føroyska talaði um »sjálvstýrie« i Føroyum. Hann var hvassliga mótgingin av Atla Dam, sum m. a. setti honum spurningin »Eru tygum socialistur« sum Erlendur ikki svaraði uppá men kom við úttannumvarinum »eg eri tjóðveldismaður« (tað sig-ur Goldwater nu eisini).

Haraftrímóti hevur William Heinesen i blaðsamrøðu i kommu-nistablaðnum »Land og Folke« sagt i samband við at hann ikki skuldi hava samhug við kommunistinum: »Det er det rene vrøvl — min sam-fundspfattelse falder netop i tråd med kommunisternes!

SJÓNLEIKARHÚSIÐ

TLF. 1131

HARVEY

Skemtileikur í 3 portum
eftir MARY CHASE

veður framfurdur

LEYGARKVOLDIÐ 7. NOVBR. KL. 8
SUNNUDAGIN 8. NOVBR. KL. 5½

Atgongumerki á 6 kr. fást í dag kl. frá kl. 12—4 og 7—8
Sunnudagin frá kl. 4.

Program 1 kr.

EYDNUHJÓL

HAVNAR HORNORKESTUR byrjar útsølu við eydnahjóli i Klubbanum i morgin 8. novem-ber kl. 18.00

Hildið verður áfram mánadag, týsdag og mikudag, og verður hesi kvöld byrjað kl. 19.00.

Órgynna av víðismiklum lutum: Kjøt, Karamellur, Gæs, Dønnur, Leikutoy.

Burturluting av einum keypsprógi, sum gevur heimild at keypa fyri kr. 1.000,00 hjá Kissaa.

Trekt verður mikukvöldið 11. november kl. 23.00.

Havnar Hornorkestrur